

ALINYAZISI SAATİ'NDE İSLÂM ÂLEMİNE ÇAĞRI: DİRENİŞ ve DİRİLİŞ

AN INVITATION to the ISLAMIC WORLD in THE ALINYAZISI SAATİ: INSURGENCY and RESURRECTION

Prof. Dr. Zeki TAŞTAN

Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
Van/Türkiye

Araş.Gör. M. Arif ERZEN

Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
Van/Türkiye

ÖZ

Sezai Karakoç, 1950'li yılların ortalarında beliren ve Türk şiirinde büyük bir kırılmayı işaret eden "İkinci Yeni" hareketi içerisinde anılan isimlerdendir. Fakat bilhassa dayandığı fikrîsel altyapı ve dünya görüşü bakımından bu şiir hareketinin diğer üyelerinden farklı bir noktada durmaktadır. Bunda Karakoç'un şiir sanatındaki özgün çizgisi kadar eserlerini inşa eden düşünsel arka plan da etkili olmuştur. Nitekim Karakoç, Batılı modern şiire vâkıf bir sanatçı ve kültürel birikim bakımından son derece donanımlı bir entelektüel olmanın yanı sıra mensup olduğu coğrafyanın problemleri ve bu problemlerin çözüm yolları üzerinde kafa yoran bir fikir işçisidir. Onun İslâm âleminin ahvali ve geleceği üzerine düşüncelerini ortaya koyarken başvurduğu "diriliş" kavramı ise ayrı bir önem arz etmektedir. Karakoç'a göre şanlı günlerinden uzaklaşan İslâm medeniyeti, her alanda bir kalkınma ve silkinme gayreti sonucunda yeniden âbâd olacak, yani dirilişi yaşayacaktır. Karakoç, diriliş olgusu üzerinde bilhassa düzyazıları vasıtasıyla sıklıkla durmuştur. Ancak sanat değeri daha yüksek metinler olan şiirlerinin de bu düşünsel altyapıdan bağımsız okunamayacağı söylenebilir. Onun ilk döneminden son dönemine hemen her şiir kitabında diriliş düşüncesinin izlerini yakalamak mümkün olmakla birlikte 1989 tarihli *Alinyazısı Saati* adlı şiir kitabı, bu bağlamda çok daha iyi bir örnek teşkil eder. Çünkü bu kitabıyla şair, İslâm dünyasının ahvaline yönelik tespitler ve durum değerlendirmeleri yaptıktan sonra geleceğe dair umutlu bir bakış geliştirerek dirilişin topyekûn bir direniş bilinciyle mümkün olacağını vurgular. Batıdan ve doğudan emperyalist saldırılara maruz kalan Müslüman halkları, hem kendi medeniyetlerini inşa edecek hem de insanlık için huzurun kapılarını açacak olan kutlu bir direnişe davet eder.

Bu çalışmada, Sezai Karakoç'un *Alinyazısı Saati* adlı şiir kitabı merkeze alınarak şairin İslâm dünyasına ilişkin tespit ve tahlillerine değinilecek, diriliş ve direniş fikrinin bu şiirlere nasıl yansıdığı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Şiiri, İslâm Dünyası, Ortadoğu, Sezai Karakoç, "Diriliş" düşüncesi

ABSTRACT

Sezai Karakoç is a name mentioned in the "Second New" movement which appeared in the mid-1950s and pointed out a great break in Turkish poetry. But he, stands at a different point than other members of this poetry movement, especially in terms of ideas and worldview. The intellectual background of Karakoç's works, as well as the original line of poetic art, has been influential in this. As a matter of fact, in addition to being a highly equipped intellectual in terms of cultural accumulation, Karakoç is an idea worker who thinks about the problems of geography and the ways of solving these problems. The concept of "resurrection" he uses when revealing his thoughts on the state and future of the Islamic world is also remarkable. According to Karakoç, the Islamic civilization, which has moved away from its glorious days, will be revived by showing a struggle for development in every way. Karakoç frequently referred to the resurrection in his essays. However, it can be said that his poems whose artistic values are higher texts can not be read independently from this intellectual infrastructure. It is possible to catch the traces of the thought of resurrection in almost every poetry book from his earliest period to his final period. But the book of poetry called *Alinyazısı Saati* in 1989 is a much better example in this context. Because, with this book, the poet makes determinations and assessments of the world of the Islamic world. Then he developed a hopeful view of the future and emphasized that the resurrection is possible with a total resistance awareness. The poet invites a blessed resistance to the Muslim peoples who are exposed to the imperialist attack from the West and from the East. According to him, this resistance will both build their own civilization and open doors of peace for humanity.

In this study, Sezai Karakoç's book of poetry named *Alinyazısı Saati* will be taken into the center and the poet's findings and analyzes related to the Islamic world will be mentioned. It will also be emphasized how the idea of resurrection and resistance is reflected in these poems.

Key Words: Turkish Poetry, Islamic World, Middle East, Sezai Karakoç, Thought of "Resurrection"

1. GİRİŞ

Sezai Karakoç, şiirlerindeki dil kullanımı ve imge üretimi gibi tercihleri bakımından İkinci Yeni hareketi içerisinde gösterilen bir şairdir. Ancak onun, dünya görüşü ve bu görüşlerinin şiir sanatına tesiri noktasında diğer İkinci Yeni şairlerinden ayrıldığı açıktır. Onların aksine seküler bir yaşam anlayışı taşımayan ve karamsar bir felsefeye bağlanmayan Karakoç, şiirini de İslâm medeniyetinin dirilişi fikri çerçevesinde inşa ederek idealist bir şair görüntüsü çizmiş olur. Böyle bir düşünce yapısına sahip olması dolayısıyla onun şiirlerinde "anlam"ın daima korunduğu da dikkat çeker ki İkinci Yeni hareketinin bilhassa anlamı göz ardı ettiği yahut rastlantısal hale getirdiği gerekçesiyle eleştirildiği ve İlhan Berk, Ece Ayhan gibi kimi marjinal İkinci Yeni şairlerinin anlamın/anlamsızlığın sınırlarını zorlayan şiirler yazdığı hatırlanırsa Karakoç'un hakikaten farklı bir noktada durduğu daha iyi anlaşılacaktır. Karakoç'un son şiir kitaplarındaki değişim de bu yargıyı pekiştirir niteliktedir. Nitekim şair, son şiirlerinde daha açık ve anlaşılır bir dil kullanmaya başlamış hatta sosyal problemlerden haberdar etmeye odaklanmış, "uyarıcı" vasıflı şiirler yazmaya yönelmiştir. Onun ilk olarak 1988 yılında *Diriliş* dergisinde yayımlanan ve 1989'da kitap halinde neşredilen *Alinyazısı Saati* adlı şiir kitabı, bu duruma iyi bir örnek oluşturur. Çünkü "*nesre yaklaşan ve söylemekten çok anlatmayı tercih eden ve düşünceyi ön plana alan şiirlerdir bunlar.*" (Karataş, 1998: 295). Dolayısıyla bu metinler, şairin fikir dünyasını kavramak bakımından diğer şiirlerine kıyasla daha fazla ve kolay ipuçları sağlamaktadır. Onun yaşamında ve sanatında mühim yer tutan diriliş fikrini irdelemek ve İslâm dünyasına ilişkin tespitlerini görmek bakımından da bu eser dikkate değerdir.

Esasen diriliş, Sezai Karakoç'un hem fikir dünyasını hem de sanatını anlamak noktasında kilit bir kavram vazifesi görmektedir (Öyle ki Karakoç, birçok yazısında bu konu üzerinde durduğu gibi çıkardığı dergiye ve kurduğu yayınevine de bu ismi uygun bulmuş, hatta Diriliş Partisi adlı bir siyasî parti de açmıştır. [Karataş, 1998: 178-199, 136-138.]). Aslında diriliş kavramının onun poetikasına da temel teşkil ettiği söylenebilir. Nitekim kendi şiir- şair tanımını yapmak üzere kaleme aldığı metinlerde ve diğer birçok yazısında diriliş kavramı etrafında şekillenen bir izahı tercih ettiği belirgin şekilde fark edilir. Mesela ona göre; şair, "*ruhunun İsrâfili ile, (...) eski alinyazısını yitirmiş ve yeni bir özgürlüğe susamış, baygın ya da mumya görünüşlü, ceset duruşlu yedi uyurlara bir sûr üfler, diriliş sûrunu üfler.*" (Karakoç, 1988b: 19). İşte bu yüzden "*Bir diriliş eri, ereni, piri olmalıdır yeniden şair. Diriliş ruhunun yeni bayrakçısı, sancaktarı. Çağın kulelerine, burçlarına, sesini, bayrak gibi ufukların gönderine çeken adam.*" (Karakoç, 1988e: 66). Karakoç'un diriliş gayesi çerçevesinde önemli yer ayırdığı şair, doğal olarak toplumun temsilcisi ve sözcüsü konumuna taşınır. Bu nedenle onlar, toplumun mazisi ve atisi söz konusu olduğunda birinci dereceden sorumlu kimselerdir. Çünkü "*Toplumun uyarıcılarıdır şairler. Olağanüstü zamanlarda, bunalımlı günlerde meydana atılacaklar ve gerekeni söyleyeceklerdir.*" (Karakoç, 1988c: 55). O halde şairler, mensup olduğu toplumun kaderinin tecelli etmesinde aracı rolü oynayan kişiler diye de tanımlanabilir. Bu hususta Karakoç, "*Evet şair, milletin sözcüsü, yorumcusu ve gerekirse yol gösterendir. Şair, milletin kalbidir.*" der (1988c: 47). Elbette bu çerçevede belirtilmesi gereken husus, Karakoç'ta dünya görüşü ve sanat anlayışının iç içe geçtiği; diriliş kavramının da buna zemin teşkil ettiği. Yani Karakoç'un diriliş fikrini ne yalnızca tarihi, sosyolojik ya da siyasal bir anlayış ne de bu düzlemde bağımsız bir sanatsal çıkışın ismi olarak görmek doğru olmayacaktır. Denebilir ki onda "*Sanat ve edebiyat, Diriliş ruhunun doğuş planıdır.*" (Karataş, 1998: 132).

Diriliş kavramı çerçevesinde kaleme aldığı metinlerde düşünce dünyasını etraflıca ortaya koyan Sezai Karakoç, yürürlükteki tüm olumsuzluklara, zulmün ve karanlığın dünyanın dört bir yanını kuşattığı bu çağa rağmen son derece ümitvâr bir duruş sergiler. "*Bugün nice bunalım içinde olursa olsun, ne kadar homongoloslarca boğulmaya çalışılırsa çalışılsın, İslâm, hakikat uygarlığı olarak, tüm insanlık içinde, bir gün mutlaka, yeniden dirilişini gerçekleştirecektir.*" diyen Karakoç (1988a: 109), uygarlık var oldukça şiirin de var olacağına, tek gerçek uygarlık olarak gördüğü İslâmî düzenin bir gün mutlaka yeniden dirilişini gerçekleştireceğine ve bu yolda şiirin büyük rol üstleneceğine inanır. Ona göre; "*Diriliş, insanlığın silasıdır. Hakikatıyla, san'atıyla, ahlâkıyla yeniden buluşması yani. Tanrı'yla bir daha ayrılmamacasına buluşması. Tanrı Yolu'na, bir daha kaymamacasına ayak basması demek. Sınıf mahkûmu, eşya mahkûmu olmayan insanların yeniden ayağa kalktığı gündür Diriliş Günü. Fizikötesindeki o Diriliş Günü'nden bir gündür, Diriliş Günü. Onu andırandır, onu bu dünyada, ölümden ve hasirden önce, doğurandır. Ve şair, Tanrı Yolu'nun eri olan şair, Diriliş Kafilesinde en ön sırada yürüyen kişi.*" (Karakoç, 1988a: 111).

Karakoç, şair olduğu kadar mensup olduğu toplumun ve coğrafyanın sorunları üzerine kafa yoran ve birtakım çözüm yolları arayan bir aydındır. *Alinyazısı Saati* kitabındaki şiirlerde de bu durum çok açık şekilde görülür. Bilhassa 1970'li yıllardan 1990'a dek uzanan süreçte İslâm coğrafyasının emperyalist saldırılarla sınılanması; Müslümanların başlatılan savaşlarla zulme ve işkencelere maruz bırakılması şairi derinden etkilemiştir. Onun yükselen acısını ve öfkesini kitaptaki şiirlerde açıkça yansıması, imgesel bir şiir dili yerine daha açık ve

anlaşılır bir dili tercih etmesi de bu atmosferin onun iç dünyasında yarattığı sarsıntıyla bağlantılı olarak düşünülebilir. Şair, bu eserde, bir taraftan yürürlükteki insanlık dışı duruma dikkat çekerken bir taraftan da İslâm medeniyetinin kurtuluşunu bazı aşamalardan yola çıkarak tasavvur eder. Öncelikle İslâm toplumunun ve ülkelerinin mevcut durumunu resmeden şair, çözüm yolları tasarlar ve dirilişi getirecek olan kaçınılmaz bir direnişi gerekli görür.

2. ZULMÜ ve ACIYI RESMETMEK

Kitaptaki şiirlerde Karakoç'un bir sorunsal olarak merkeze aldığı konu, İslâm dünyasının ahvalidir. Şairin bu husustaki gözlem ve değerlendirmeleri ise doğal olarak pek iç açıcı olmayacaktır. Çünkü karşı karşıya kalınan, büyük bir medeniyetin mezarlığı; savaş, işgal ve sömürüyle kuşatılarak kan gölüne çevrilmiş bir coğrafyadır. Fakat ne olursa olsun şair, mevcut durumu tahlil etmek ve çözüm yolları belirlemek noktasında sorumluluk almak mecburiyetindedir. Öyle ki Karakoç'a göre bu çıkış, şairi şair yapan aslî hususiyettir. Onun şaire ilişkin fikirlerini ifade ederken "*Zulüm alkışçısı, yurduna göz koyanların çağırıcısı, ya da günün adamı olduğu gün, şair ölmüştür, en hazin bir ölümlle ölmüştür.*" (1988d: 62) demesi de bundandır.

Şairin İslâm âleminin durumunu yansıtırken bu coğrafyanın önemli şehirlerinden yola çıkması manidardır. Çünkü bu tercih, şairin mensup olduğu coğrafya ile ne denli bütünleştiğini açıkça göstermektedir. Mesela Bağdat'ın halini yansıttığı şiirde, İslâm âlemiyle bütünleşen bu kadim şehrin maruz kaldığı yıkımı kendi bedeninde ve ruhunda hissedecek kadar bütünleşmiştir onunla:

*"Devrilen her taş benim taşım
Yıkılan her ev benim
Benden yıkılıyor hepsi ben yıkıyorum
Yıkılan benim*

*Ve haberci diyor ki: yıkılan benim
Taşta suda hurmada
Kuş boğazında
Otomobil tekerinde petrol zerresinde*

*Her zerrede ölen benim
Ölen Bağdat benim"* (Karakoç, 1995a: 14)

Karakoç'un şehir ile medeniyet arasında kurduğu bağ ve şehre bu noktada özel bir mana yüklemesi bize Yahya Kemal'in İstanbul'a bakışını hatırlatır. Ancak Yahya Kemal'in bakışı daha ziyade kültürel bir düzlemde kalırken Karakoç, İstanbul da dâhil olmak üzere ön plana çıkardığı şehirleri tamamen İslâm medeniyetinin birliği çerçevesinde yorumlar. Söz konusu şehirlerin çeşitli saldırı ve yıkımlara maruz kalmış olması ise şairde derin bir elem duygusu uyandırır. Şehirlerin karşı karşıya kaldığı olumsuzluklar esasen İslâm âleminin ve dünyanın genel durumunu da özetler niteliktedir.

Karakoç, Şam'ın ahvalini yansıtırken de aynı duygular içerisinde. Sözü ettiği yer onun için alelâde bir kara parçası olmanın ötesinde, özel bir anlam taşımaktadır. Şam, onun için hem İslâm dininin ruhunu taşıyan kutsal bir mekân hem de ecdâd tarafından yüzyıllarca sahiplenilmiş, korunmuş bir meskenidir. Bu nedenle her bir köşesinde şairden ve onun mensup olduğu dünyadan izler taşımaktadır. Ancak Şam, yabancı ellerce koparılıp alınmış ve zulümle, acıyla, kanla kuşatılarak karanlığa mahkûm edilmiştir. Ait olduğu İslâm medeniyetinin huzurlu aydınlığından uzaklaştırılan bu kadim şehir, kişileştirilmek suretiyle, yaşanan büyük özlemin bir tarafı olarak resmedilir. Müslümanların Şam'ın kendi atmosferinden koparılması karşısında duyduğu hüznü karşılık Şam da ait olduğu coğrafyanın güzelliklerinden uzaklaştırılmanın acısını derinden duymaktadır:

*"Ben Şam'ı bin yıl öncesinden bilirim
Annemin sütü kadar yakın bana
Babamın uğradığı son antik çarşı
Dedemin kılıcını dayadığı surlarına
(...)*

*Bir nar gibi koparılan Şam
Yabancı ellerce gerçek dalından
Güneşten ayırıp götürülen geceye
Renginden ruhundan anısından soyulan"* (Karakoç, 1995a: 16-18)

Kitaptaki şiirler, baştan sona dek, İslâm coğrafyasının kirli güçler tarafından kana bulanması karşısında duyduğu derin elemi sıklıkla vurgulayan şairin söylemiyle şekillenir. Bir umut ışığı olarak sarıldığı sabah yıldızına seslenen şair, Afganistan, Filistin, Afrika, Habeşistan, Eritre, Filipinler gibi sömürü ve zulmün esir aldığı toprakları bir kez daha hatırlayarak İslâm âleminin ahvali karşısında yas tutması gereken kişinin kendisi olduğunu söyler. Böylece duyduğu sorumluluğu ortaya koyar ve bir Müslüman olarak ödevini yerine getirememenin acısını açığa vurur:

"*Bırak ben ağlayayım
Esir pazarında satılan Afganistan'a
Açlıktan milyonları kırılan Afrika'ya
Filipinler'e
Habeşistan'a Eritre'ye Filistin'e
Esaret prangasıyla kıvranan
Kafkaslar Azerbaycan Türkistan'a
Bütün milletlere ülkelere
Irmaklar gibi ben ağlayayım
Sen demir gibi olmalısın
Çelik gibi sabah yıldızı*" (Karakoç, 1995a: 24)

Şair, İslâm coğrafyasının ahvalini yansıtmayı sürdürürken Afganistan'ı "sabah yıldızını kaybetmiş ülke" olarak tanımlar. Çevresindeki kardeş İslâm ülkeleri tarafından Afganistan'ın Rusya'ya âdeta terk edilmesini eleştirir. Öte yandan kendi değerlerine yabancılaşmış aydınların da Afganistan'ı bu felâkete sürükleyen unsurlardan biri olduğunu belirtir. Esasen şair, bir bütün olarak İslâm dünyasının karşı karşıya kaldığı sıkıntıları bu iki probleme bağlamaktadır: İslâm devletleri arasında bir bütünlük olmayışı ve yozlaşma. Bu noktada örnek verdiği ülkeler ise Pakistan, İran ve Türkiye'dir. Ona göre bir İslâm ülkesi olan Afganistan, Rusya tarafından ezilirken bu ülkeler âdeta seyirci kalarak büyük bir yanlış ve günah işlemişlerdir. Oysa içerisinde bulunan kötü koşullarda ihtiyaç duyulan ilk şey, durumun vahametini kavramak; yani dalınan uykudan uyanmaktır. Çünkü "*Uyanış, dirilişin bir muştusudur. Diriliş, uyanışla kurtuluş arasındaki ilerleme ve oluşma vetiresidir.*" (Karakoç, 1975c: 624). Uyanışın ilk belirtileri ise muhakkak ki yozlaşmadan vazgeçiş ve birlik kurma yolunda atılacak adımlar olacaktır:

"*Pakistan, İran, Türkiye
Dağtular birliklerini
En düşman ülkeler
Paktlar kurarken
Seni başbaşa koydular kaderinle*

*Ey İslâm ülkeleri
Birlik sizin ana ilkenizken
Paramparça oldunuz
Niçin ve neden*

*Hergün biriniz bir ziyafet konusu
Kurda kuşa
Kalanlarınız da giriyor sıraya
Bekliyorlar
Kurban edilme nöbetini*" (Karakoç, 1995a: 35-36)

"*Kaderimiz, bütün müslümanların kaderine ilişkindir. Ya bütün müslümanlarla birlikte kurtulacağız, ya hep birlikte yok olacağız.*" diyen Karakoç (1975a: 706), görüldüğü üzere, İslâm dünyasının asli problemleri arasında bölünmüşlüğü ve sinmişliği işaret etmektedir. Ona göre bu aslında batının uyguladığı politikanın bir parçasıdır. Müslüman ülkeleri birbirine düşürmek suretiyle yalnızlaştırarak her birini sırayla işgal edip sömürmek, batının kirli siyasetidir. Ancak Müslümanlar bu oyuna göz yumarak büyük bir hata işlemektedirler.

Alınyazısı Saati'nde Müslümanların içerisinde bulunduğu olumsuz koşullar resmedilirken bunun batı kaynaklı sebepleri üzerinde de durulur. Bilhassa şairin "*Peygamberler şehri, ikinci kible şehri, Mescid-i Aksa ve Kubbetüssahra şehri, Miracın ikinci durağı*" (Karakoç, 1975b: 531) dediği Kudüs'ün merkeze alındığı ilk şiirde, çeşitli coğrafyalarda ve zaman dilimlerinde kendilerine uygulanan zulmü unutarak en büyük zalimlerden biri haline gelen Yahudi toplumu hatırlatılır:

"Ve kime karşı bütün bunlar
 Masûm insanlara karşı
 Binlerce yıl oturdukları yurttan kalmak isteyenlere karşı
 Ve kim tarafından bütün bunlar
 Roma'nın, Babil'in, Asur'un ve Firavunların
 Ve nice milletlerin zulmünü görenler tarafından
 Zalime olan öcünü mazlûmdan almak
 Zalim olmak ve en zalim olmak
 Ve artık ne İbrahim ne Yakup ve ne Musa var
 Tersinden okunan Tevrat hükümleri
 Karaya boyanmış Mezmurlar" (Karakoç, 1995a: 8)

Yine bu doğrultuda şairin işaret ettiği en büyük problemlerden biri, batının işgalci zihniyeti; batılı ülkeler başta olmak üzere menfi güçler tarafından Müslüman toplumlara uygulanan zulümler ve gerçekleştirilen emperyalist saldırılardır. Hem batıda hem de doğuda İslâm âlemini yok etmek için kurulan plânlar, yapılan sistematik saldırılarla kendini göstermektedir:

"Batı güldü yüzümüze
 Ama hep arkadan vurdu
 Hep öyledir Batı
 Ve hep öyle kalacak
 Ey, doğunun iki yüzlü, batının iki yüzölçümünden de artık yüzölçümü"

Hainlikleri ve düşmanlıklarıyla karşılaşan
 Saf ve temiz yürekli müslüman
 Sen hep yalın kılıçla
 Ve yüzyüze
 Ve apaçık ilân ederek savaştın
 Bunu bir onur işi saydın
 Kaybettinse zırhsız savaştığından kaybettin" (Karakoç, 1995a: 46-47)

Tam bu noktada şair, tıpkı Mehmed Âkif'in "Süleymaniye Kürsüsünde" şiirinde yaptığı gibi Müslümanları hem batıdaki hem de doğudaki tehlikelere karşı uyarır. "Ve sen ey Avrupa yerin dibine batacaksın bitmez tükenmez suçlarına karşılık" diyerek evvelâ Avrupa'nın işlediği cürmü işaret eden Karakoç, Rusya'nın uyguladığı zulümle onlarla aynı safta yer aldığını belirtir. Doğuda ise Çin ve Hindistan'ın dünyayı istilâ etmek emelindeki güçler olduğunu ve bu açıdan Müslümanlar adına tehlike arz ettiklerini vurgular. Bu sahte uygarlıkların birtakım metafizik görünümlü felsefeler üzerinden insanlığı aldattığını düşünür. Bütün bu olumsuz güçlerin aynı idealde birleştiğini; aydınlığı karanlıkla boğmak niyetinde olduklarını belirten şair, Müslümanların diriliş için etrafını kuşatan bu karanlıkla mücadele etmekten başka çaresi olmadığını hatırlatır. Direnişin başarılı olması için ilâhî gücün yardımına duyulan ihtiyacı derinden hisseder ve Allah'a yakarıştaki bulunur:

"Tanrı yardım etmezse
 Diriliş ne güç!
 Batı, ateş ve duman
 Rus, kızıl buz
 Hint, boğucu su,
 Çin yutan kum çölü
 Tanrım, müslüman ne korkunç âfetlerle çevrili!
 (...)
 Onu koru Tanrım
 Ona acı ona yardım elini uzat
 Senin halkındır onun halkı
 Onu uyandır onu şuurlandır
 Ona bilgi ve güç ver
 İleriyi görüş gücünü ver" (Karakoç, 1995a: 48-49)

İslâm âleminin tekrar kendi değerlerine dönerek ayağa kalkması yönünde yapılan Allah'a yakarış, elbette ki bazı koşullara bağlıdır. Şair, her Müslüman'ın acı duyması gereken bu olumsuz tablo karşısında yapılması

gereken bir eylem bulunduğuna inanmaktadır. İşte bu yapması gerekenler, ancak direniş bilinciyle değer kazanacak ve dirilişe giden yolda direniş, olmazsa olmaz bir şarta dönüşecektir.

3. DİRENİŞ ÇAĞRISI

Sezai Karakoç'un fikir dünyasında direniş ve dirilişin iki ayrı düzlemde tasarlandığı söylenebilir. Bunların ilki fikirselle direniş ve diriliştir. O, İslâm medeniyetinin direnişini bilinçli bir İslâm toplumunun zorunluluğu çerçevesinde tasavvur eder. Dışarıdan yapılan fiziksel saldırıların yanı sıra serpilmiş nifak tohumlarıyla birbirinden ayırıştırılan İslâm ülkelerini, batının oynadığı oyunun somut göstergesi olarak işaret eden Karakoç, Müslüman halkın bu konuda uyanık olması gerektiğini düşünür. Ona göre; "*Bir gün Müslümanlar tam bilinçlenip uyanıkları gün, Batıdan gelme ırkçılık bölünmelerinin felâketini idrak edecekler, bütünlenecekler ve o zaman gerçek kurtuluş savaşlarını başlatacaklardır.*" (Karakoç, 1995b: 162). Direnişin de dirilişin de gerçekleşmesi ancak buna bağlıdır. Yani evvelâ fikirselle düzlemde bir refleks gösterilmesi ve ardından yine bu eylemin bir parçası olarak fiziksel karşı koyuşun sergilenmesi gerekmektedir. Çünkü yaratılan insanlık dışı savaş ve sömürü atmosferinde Müslümanlar, tüm olumsuz koşullara rağmen ve bu olumsuzlukları bertaraf etmek, uygulanan zulmü kırmak, insanlığı zulmetten kurtarmak için direnmek zorundadır. Zulme karşı gösterilecek direniş, Müslümanların yalnızca kendi toplumlarına değil, tüm insanlığa karşı sorumluluğudur. Nitekim Müslümanlar, İlâhî güç tarafından, dünyada huzur ve barışı temin etmekle yükümlü kılınmışlardır. Zaten direnişi mümkün kılacak olan da kaçınılmaz hale gelen bu direniştir. Şair, bunu her fırsatta ifade eder ve Müslümanlara seslenerek onlara bu ödevlerini hatırlatır, dünyaya tekrar sükûnet kazandırmak görevinin onlara ait olduğunu vurgular:

*"Fitne bastırılıncaya kadar savaşın!
Yeryüzünden fesat kalkıncaya kadar
Ey insanlık, ey insanlar
En gündüzden daha gündüz,
Hakikatten daha hakikat
Müslümanlar."* (Karakoç, 1995a: 10)

Karakoç'un, *Alınyazısı Saati*'nde, dirilişin kapılarını aralayacak olan kaçınılmaz direnişi birtakım semboller üzerinden yorumladığı görülür ki bunlardan en çok ön plana çıkarılanı "sabah yıldızı"dır. Şairin bir tabiat unsurunu direniş sembolü olarak seçmesi, onun direnişi yalnızca askerî anlamda düşünmediğinin ve direnişi kutsallaştıran manevî özü işaret etmek istediğinin de göstergesidir. Öyle ki yeryüzünün içerisine sürüklendiği kötü koşulları resmeden şair, umut ve direnişin sembolü olarak sabah yıldızını işaret eder. Ona göre namazla başlanan aydınlık günlerin ilk müjdecisi sabah yıldızıdır. Gece ne kadar karanlık olursa olsun sabahın gelişini müjdeleyen bu yıldızın varlığı, bütün dert ve sıkıntının geçici olduğunu hatırlatır. Böylelikle sabah yıldızı, tüm İslâm âlemi için bir güç ve umut kaynağı olarak kabul edilir. Sabah yıldızının kişileştirilmesi de dikkat çekicidir. Nitekim şair, onu, İslâm âleminin ahvali ve dünyanın mahkûm olduğu karanlık yüzünden acı çeken bir varlığa dönüştürür ve asıl ağlaması gereken kişinin o değil kendisi olduğunu; onun masumiyetin ve umudun sembolü olarak iyi insanlara güç vermeye devam etmesi gerektiğini söyler:

*"Bunca acı ve ıstırap levhası karşısında
Oysa sen daha çok lâzımsın
Sabah uyanan insanlara
Tanrı'nın bütün mâsum yaratıklarına
Gülümsemen gerek
Hatırlatman gerek onlara
Yüzyıllarca belki bin yıllarca
Mâsumluğun var olduğunu"* (Karakoç, 1995a: 23)

Sabah yıldızı sembolünden hareketle verilen mesajlardan biri de İslâm âleminin direnişi ve bu refleksin zorunluluğuna ilişkindir. Şaire göre imanla yaşayan Müslümanlar için korkuya yer yoktur. Direniş göstererek zulmü kırma, hem İslâm âlemine hem de dünyaya huzuru hâkim kılmanın tek yoludur ve bu sorumluluk, Allah'a iman edenlerin omzunda, varoluşlarına anlam kazandıracak yegane sorumluluk olarak durmaktadır:

*"Korkma seni gölgeleyemez
Karanlığın öbekleri
Seni örseleyemez
Sabaha kadar havlayan
Şerrin köpekleri
Çevrende halkalanmış 24 saat nöbette*

Peygamber ocağının bebekleri
Yeryüzü melekleri
Kahraman
Asker tüfekleri" (Karakoç, 1995a: 26)

Sabah yıldızından *Kur'ân-ı Kerîm*'de söz ediliyor olması da şair tarafından vurgulanır; hatta bu nedenle onun büyük birliğin kurulması yolunda mühim bir işaret olduğu belirtilir. Sabah yıldızının bu çerçevede ele alınmasıyla, dünyayı tekrar huzura kavuşturmanın şairin zihnindeki ilk adımı olan kutlu direniş, ilâhî bir kaynağa bağlanmış olur:

"O yıldız ki
Kur'an diline girmiş
İlk işaret olmuş
Büyük Birliğe" (Karakoç, 1995a: 27)

Bu noktada şairin dünyada olup bitenleri, İslâm inancının gerektirdiği bakışla kavradığı fark edilir. Adaletin ve iyiler için "felâh"ın (kurtuluşun) muhakkak tecelli edeceği; Allah'a iman edenlerin de bunun bilincinde olarak kötülüğe karşı mücadelesini sürdürmekle yükümlü kılındığı inancından yola çıkan şair, "kader" kavramını da bu bağlamda alır. Nitekim şair, önünde sonunda iyilerin kazanacağına inanmakta ve bunu olduğu gibi bütün yaşananları da kaderin birer parçası olarak görmektedir. İşte tam da bu yüzden insanlığın alınyazısı olan sabah yıldızı asla sönmeyecektir:

"Kimse söndüremez seni
Sabah yıldızı
İnsanlığın alınyazısısın
Altın çivilerle çakılmış
Zaman levhasının göğsüne

Ürkek bir güvercinin
Kalbi gibi atsa da nabzın
Sen çelik kalesinin secdenin ve sabrın" (Karakoç, 1995a: 28)

Yapılan tüm zulme rağmen direnişin sonlanmayacağı vurgusu, şiir boyunca sürdürülürken İslâm coğrafyasını kan gölüne çeviren gücün arka planına göndermeler yapılır. Kapitalizm ve komünizm gibi ideolojilerin İslâm âleminin başına musallat edilen belâlar olduğu belirtilir. Ancak çizilen tüm olumsuz tabloya karşın geleceğe umutlu bakış muhafaza edilir. Çünkü iyi insanları bekleyen güzel başlangıçlar ilâhî güç tarafından tayin edilen ve iyilerin iradesiyle yaşanacak olan kaderin kaçınılmaz bir parçasıdır. Ve şair, sahneye konan oyunun asla mevcut haliyle sonlanmayacağına; dünya düzeninin değişerek yeryüzünün tekrar yaşanabilir hale geleceğine olan inancını açıkça haykırır:

"Oyun bitmedi.
Bitti sanılan bu yerde
Yeniden başlayacak
İndi sanılan bu perde
Yeniden açılacak
Onların istediği gibi değil
Kaderin istediği biçimde
Kan seli olarak değil
Gül sağnağı halinde" (Karakoç, 1995a: 30-31)

Afganistan'ın durumunu resmederken çizdiği tüm olumsuz tabloya karşın şairin geleceğe bakışı daima son derece olumludur. Ona göre hüküm süren zulmü ve karanlığı kaldırmak adına başlatılacak direnişin tohumları atılmaya başlanmıştır bile. Vatan ve namusları uğruna, inançlarının gereği olarak direnmeye, kendilerini savunmaya hazır olan gençler büyük bir umut inşa etmektedirler. Şehitlik şerefine ermeye üzere mücadeleye hazırlanan imanlı gençlerin Peygamber sancağını taşıyor olmaları, hem İslâm coğrafyasına hem de tüm insanlığa huzur ve sükûnet getirmeye talip oldukları; gerçekten anlamlı bir mücadeleye giriştikleri şeklinde yorumlanır:

"Hindikuş dağlarında bugün
Bambaşka bir ateş yanıyor
Sönmez bir ateş bir ateş tohumu

Geleceğin diriliş meşaleleri için

*Bir gün Hayber geçidinden
Kuş uçmaz dağlardan o
Sancak geçecek
Kurtuluş günü olacak o gün
Şehitlerin dirildiği gün
Ebedî anlam ve amaçta"* (Karakoç, 1995a: 36)

*Alınyazısı Saati'*nde Karakoç, diriliş yolunda en çok ön plâna çıkardığı şehir olan İstanbul'u da anar ve onun özüne döndürülmesi gereken bir şehir olduğunu söyler. Bu esnada direnmeye ve İslâm barışı için mücadele etmeye yemin eden şair, gücünü İstanbul başta olmak üzere onun kardeş şehirleri olarak nitelendirdiği Bağdat, Şam gibi şehirlerden alır. Çünkü şair, bu şehirlere kutsiyet atfetmekte; yüzyıllar boyu imanlı Müslüman halkın üzerinde yaşayarak ruh kattığı bu şehirlerin edebî hakikatten izler taşıdığına inanmaktadır. Yine bu doğrultuda Karakoç'un İstanbul'u ve diğer İslâm şehirlerini "*sadece tarihten şimdiye taşınmış olan kültürel dokusuyla ve medeniyet birikimiyle değil aynı zamanda sahip olduğu metafizik derinliğiyle de*" (Tüzer, 2011: 701) alımladığı söylenmelidir:

*"İnsan başı yalnız Tanrı önünde eğilecektir
Ebedî hakikat budur
Bunun için savaşırım ben
Bunun için kanım helâl olsun
Şehrimin alınına özgür Tanrı aşkını yazmak
İstanbul'u yeniden Tanrı şehri yapmak
Bunun için savaşırım ben
(...)
Savaşçıyım ben atalarım gibi
İstanbul için savaşırım
Bağdat'ın dervişlik ortağı
Şam'ın kılıç kardeşi
Olan İstanbul için"* (Karakoç, 1995a: 43)

Denebilir ki şairin zihninde İslâm dini ve Müslümanlarla bütünleşen bu şehirlerin korunması, gösterilecek direniş için başlı başına büyük bir gerekçe teşkil eder. Öyle ki bu şehirlerin özünden koparılması ve yabancılaşması, İslâm dünyasının mahkûmiyeti olarak algılanır. O halde Müslümanlar, diriliş yolunda zaruri bir aşama olan direnişi başlatmak mecburiyetindedir. Çünkü İslâm dünyasının gösterdiği direniş, aslında "*oluştan varoluşa geçiş kavgası*" ve "*her türlü kölelikten kurtuluş savaşı*"dır (Karakoç, 1975d: 599-600). Dirilişe erişmenin tek yolu, İslâm'ın özünü yaşamak suretiyle zulme ve kötülöklere karşı direnmektir şaire göre. Bu yolda gösterilecek gayret, kutlu direnişle taçlanacaktır.

4. DİRİLİŞİ MÜJDELEMEK

Karakoç'un şiirlerinde gelecek ideali, önünde sonunda gelip diriliş fikrine bağlanır. Mensup olduğu coğrafyanın maruz kaldığı yıkımlar direniş için, direniş de diriliş için bir basamaktır aslında. Ve büyük bir kompozisyon meydana getiren *Alınyazısı Saati'*nin her bir şiirinde bu süreç, adım adımtasavvur ve hayal edilir. Meselâ; İslâm medeniyetinin başşehirlerinden biri olarak algıladığı Şam'ı yaşadığı olumsuz koşullar altında seyreden şairde bir melâl hâli ortaya çıkar. Ancak bu melâl, direnişin getireceği bir diriliş inancıyla yerini müjdenin yarattığı heyecana bırakır. "*Ama umutsuzluk yok, en yakın ve keskin günde, / Sonunda dönecek talih,*" diyen şair, bu kez, verilecek büyük mücadele sonrasında karanlıklar yerini aydınlığa bıraktığı zaman döneceği şehir olarak hayal eder Şam'ı:

*"Yeniden doğuş diriliş sûru çalınca
Benim geri döneceğim şehir Şam'dır
Bir Başşehir döner gibi dönecek askerler
Belki yorgun, fakat neşelerin en neşesiyle*

*Fırat sana geldiği zaman
Nasıl karşılayacaksın Onu
Dicle sana geldiği zaman
—Bir diriliş başlangıcı*

*Bir kıyamet sonu-
Nasıl karşılayacaksın Onu*" (Karakoç, 1995a: 17)

Bu umutlu çıkışta şair için sabah yıldızı, yalnızca umut ve direniş gücü veren ilâhî bir ışığın kaynağı değil, aynı zamanda dirilişin de sembolü ve habercisi olur aslında. Tıpkı bu yıldızın sabahı ve aydınlığı müjdelemesi gibi aslında şair de Müslümanlar için huzur ve refah dolu, aydınlık bir geleceği müjdelemektedir:

*"Sen diriliş yıldızısın
Büyük Tanığısın
Tanrı'ya inanmanın"* (Karakoç, 1995a: 25)

Zaten şairin sabah yıldızına "*ruhumun rönesansı*" diye seslenmesi, onun İslâm âlemi için geleceğine inandığı yeni bir aydınlanma dönemi olduğunu işaret eder. Öte yandan bu vurgu, aklın ve maddenin üstünlüğüne dayanan batılı aydınlanmacı zihniyetin karşısına ilâhî kaynaklı bir aydınlanmanın çıkarılması anlamına gelmektedir.

Şairin İslâm âlemi ve medeniyetini temsilen seçtiği şehirlerden biri de İstanbul'dur. Şair, İstanbul'un da İslâm dininin ruh ikliminden uzak düşürülmüş bir şehir olduğu imasında bulunur. İslâm coğrafyasını esir alan ve "*hem kitlelerin, hem aydınların yakalandığı köklü bir kriz olan*" (Karakoç, 1995c: 115) medeniyet buhranı, İstanbul'un da çehresini değiştirmeye çalışmaktadır. Fakat yine de her bir köşesine ruh katan mimarî yapıların muhafaza ettiği tarihi dokusuyla İstanbul, Müslüman bir şehirdir ve İslâm toplumuyla bütünleşmiştir. Tam da bu yüzden şair, İstanbul'un dirilişi ile İslâm medeniyetinin dirilişini eşzamanlı olarak kurgular. İstanbul'un ait olduğu kaynağa dönüşü ile İslâm toplumunun öze dönüşü yaşaması arasında bir bağ olduğuna inanır. Şehrin olumsuzluklarla kuşatılmış mevcut durumunun bir tür ölüm olduğunu ve bu ölümün aslında kaderin bir parçası olduğunu, fakat sonu olamayacağını vurgular. Tabii ki umut ve heyecanla beklenen bu kutlu diriliş için gerekli olan yine direniştir:

*"Yok olduysa da bu şehir ruhu ruhuma sindi
Ben yaşadıkça o yaşayacak bende
Kimbilir belki o da dirilecek benimle
İslâm Milletinin dirilişinde
O yeniden güneşin güneş ayın ay dünyanın dünya
İnsanın insan olduğu o günde
Ölümün biliyorum ey İstanbul diriliş içindir
Öyleyse indir ruhunun teslim bayraklarını indir göm toprağa*

*Doğrul ve kalk ayağa
Kemiklerinle etin arasında
Sonsuz güç topla korku ve muştuyla
Mucize muştusuyla*" (Karakoç, 1995a: 39)

Karakoç'un şiirlerinde İstanbul, "*daha zihni planda kalan, yeniden bir İslami diriliş motifi etrafında daha çok ideolojik olarak görülen, daha zengin bir anlam yüklenen ve çoğu kez tarihi bir kimliği ve fonksiyonu üstlenen bir 'düşünce-şehir'*" (Andı, 1998: 34) olarak belirir. Çünkü ona göre İstanbul'un, yani genel anlamda İslâm âleminin verdiği mücadele, maddeye karşı ruhun mücadelesidir. Maddeci anlayışın dünyayı istilâ ettiği, batılı emperyalist zihniyetin doğu halklarını sömürdüğü bir çağda İstanbul'un çehresinde sergilediği direniş ve diriliş, aslında bütün bir İslâm coğrafyasına teşmil edilebilecek niteliktedir. İşte bu noktada İstanbul, sembolik bir anlam ve önem üstlenir. O, artık şairin gözünde her parçasıyla direniş ve dirilişe hazırlanan, iman etmiş insanları da buna teşvik eden kutsal bir şehre dönüşüverir:

*"Ey Allah'a açılan ve kapanan ulu kapı
Bir at gibi soluyorsun kulelerinle
Deniz öfkenin köpükleriyle benekli
Gel barışın köprüsü ol içimizde dışımızda
Yeniden sularından içelim kana kana
Savaşabilirim bugün bütün dünyayla
Gerekirse
Ruhumuzun susadığı hakikat olan
Evrensel İslâm Barışının zaferi için"* (Karakoç, 1995a: 43)

Sezai Karakoç, kitabında yer alan "Kız Kulesine Gazel II" alt başlıklı şiirde, tıpkı daha önce sabah yıldızını seçtiği gibi bu kez de Kız Kulesi'ni bir tür sembol olarak seçer. Tıpkı sabah yıldızı gibi bu kez de Kız Kulesi, direniş ve diriliş temsil etmek üzere konumlandırılır. Bir "ışık anıtı" olarak nitelendirdiği Kız Kulesi'nin aslında Bizans'a değil, İslâm ruhuna ait olduğunu vurgulayan şairin gözünden Kız Kulesi, şehre hâkim olmayı deneyen Bizans karanlığını dağıtan nurlu bir fener gibi resmedilir:

*"Denizin ortasında yükselmiş ışık anıtıdır o
İslâmın denizden güneşe yükselen sütunu gibi
Denizden yükselmiş bir Eyyûb Sultan gecesi mumu gibi
Geceyi gündüze dönüştüren ruh oyunu gibi
(...)
Bizans dirilmek için ummasın ondan medet
O yalnız ve yalnız İslâmın dirilişine işaret
Bir şehâdet parmağı gibi yönelmiş Tanrı'ya"* (Karakoç, 1995a: 46)

Karakoç, diriliş beklenen İslâm medeniyetinin haritasını birtakım özel mekânlar ve kişilerden hareketle çizer. Bunlar; İstanbul, Bursa, Diyarbakir, Konya, Erzurum, Bağdat, Şam, Kahire, Afrika, Mekke, Medine, Kuala Lumpur, Darüsselâm, Merzifon, Gümüşhacıköy, Mardin, Bitlis Kalesi, Van Dağları, Erek Dağı, Süphan Dağı, Ağrı, Küçük Ağrı gibi yerler ve Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Muhyiddin-i Arabî, İmam-ı Gazalî, İmam-ı Rabbanî, Hallâc-ı Mansur, Abdülkadir-i Geylânî, Rufâî gibi şahsiyetlerdir. Şaire göre bu kişi ve yerlerin varlığıyla kimliğine kavuşan İslâm âlemi, yeryüzünde gerçek metafiziğin tek temsilcisi, "*ruh ve hakikat medeniyeti*"nin yegâne sahibidir. Bu yüzden ne Peygamber'in ümmetini meydana getiren halkları ne de onların yaşam coğrafyasını birbirinden ayrı düşünmek mümkün değildir. Diriliş büyük ve kutlu kılacak olan da işte bu birlikteliktir.

Kitabı meydana getiren on ikinci şiirde, şairin diriliş fikrini nasıl alımladığına dair önemli vurgular yer almaktadır. Ona göre; gelinen noktada karamsarlık ile geleceğe umutlu bakış arasında çok ince bir çizgi vardır. Öyle ki yaşanan zamanın gece karanlığı çokmeden evvelki an mı yoksa sabahın gür aydınlığı öncesi kuşluk vakti mi olduğu bir soru işareti olarak durmaktadır:

*"Eninde sonunda
Hakikate sahip olduğumuza göre
Rönesansımız dönemine mi girdik
Parçalanma ve bölünme dönemine mi
Ne olup ne bitiyor
Gün nereye gidiyor
Sana kalsa ikindi ya da akşam
Bana kalsa ikinci
İkinci kuşluk ve ikinci
Sabah alacakaranlığı"* (Karakoç, 1995a: 54)

Şairin bu konuda benimsediği yaklaşım, İslâm medeniyetinin bir yeniden dirilişin arifesini yaşıyor olduğudur. Nitekim gelinen nokta, bir çeşit İslâm rönesansının eşigidir ona göre. Karakoç, yaşanan çağın karanlığı karşısında umutsuzluğa kapılmamak gerektiğini, çünkü aslında Müslümanlar için güzel bir geleceğin kaderin kaçınılmaz parçası olarak muhakkak tecelli edeceği doğrultusundaki düşüncelerini yazılarında da sıklıkla dile getirir: "*Müslüman! an, en mutsuz olan bir an gibi. Ama, unutma, bu korkunç gürültüye aldanmaz ve direnirsen, bu en umutsuz an, en mutlu an olacak; en büyük düşmanı yere serdiğin vakit, tarihin içindeki açılımlar cinsinden yeni bir açılım yapmış olacaksın. İslâmın yeniden dirilişini, insanlığın dirilişini olarak başlatmış olacaksın. Bir diriliş ki, insanoğlu bir başka insanın, bir halk da başka bir halkın kölesi olmayacaktır. Bir diriliş ki; semboller sanata iade edilerek, din, saf mutlak hakikat özüyle yeniden ortaya çıkacaktır.*" (Karakoç, 1995d: 46). Bu umutlu ve inançlı çıkışın yanı sıra Karakoç'un işaret ettiği problem ve tehlikeler de vardır. Dolayısıyla dirilişin gerçekleşmesi için yerine getirilmesi gereken şartlar ortaya çıkmaktadır. Bunlar, Müslümanların iyilikte sebat ederek kötülüğe karşı mücadelesini kararlılıkla sürdürmesi, yabancı güçler tarafından özünden koparılan kadim şehirlerini kurtarması ve İslâm inancının gerektirdiği bir anlayışla muamele etmesidir. Beklenen kutlu dirilişin Müslümanlara ve insanlığa yaşatacağı güzellikler için model gösterilen zaman dilimi de işaret edilir; bu, hatırası şairin hafızasında insanlığın zirvesi olarak yer tutan Asr-ı Saadet, yani Hz. Peygamber'in hayatta olduğu yılların İslâm topraklarında hüküm süren huzur ve mutluluktur. Ancak ne olursa olsun Müslümanlar, içerisinde buldukları koşulların bilincinde olup yeniden inşa sürecinde üstlerine düşen vazifeyi yerine getirmekle yükümlüdür:

(...) *Dokuz şehir kurtulsun,
Kurtulacaktır müslümanlar.
İnsanlık kurtulacaktır,
Diriliş fikri gitmelidir bu dokuz şehre akırmak gibi
Cennetten çağlayan*

(...)
*Tanrım yeniden dirilişin tohumlarını
Saçmamız için fırsat ver
Kötülük ilkesini zayıflat
Direnişini kır yoğunluğunu seyrelt
Doğrulukla doldur doğumumuzu
Peygamberin zamanından bir...
Zaman düşür üstümüze
Hakikat içimizde göğersin
Yeniden o gümüş sükûnet gelsin" (Karakoç, 1995a: 55)*

Karakoç, hem dünya görüşünün hem de sanatının çekirdeğini meydana getiren "diriliş" fikrini, *Alınyazısı Saati*'nin son şiirinde de ön plana çıkarır. İslâm medeniyeti ile batı uygarlığı arasında bir kıyaslama yapan şair, tüm parıltısına ve göz alıcılığına rağmen batılı modern dünyanın insanlığın özüne aykırı bir yaşam kültürü ürettiğini işaret eder. Bu kültürün "insanlığı hakiki düşünceden ve gerçek bilgidен koparıp hadım eden", gerçek ışığı öldürüp karanlıktan ürettiği suni ışıkla aydınlık gelecekler vaat eden, zehri şerbet diye sunan yalancı, sahte bir uygarlıktan beslendiğine; bir tür yanıltmaca olduğuna inanır. Ardından gözünü mensup olduğu İslâm medeniyetine ve bu medeniyetin ürünü olan doğu kültürüne çevirir. Bu noktada, ait olduğumuz ve bize ait olan bu medeniyetin yeniden ihya edilmesi, Müslümanların ilk ve en önemli görevi olarak saptanır. Şaire göre; yeniden var olabilmenin tek imkânı, özgün ve hür olabilmek, saplanılan uyuşukluktan ve yozlaşmadan sıyrılarak direniş gerçekleştirmektir. Bu, hem Müslümanların hem de dünyanın kaderini belirleyecek kutlu bir diriliş olacaktır:

*"Dar sokaklar kapı içinde kapı uygarlık bu
Kendi uygarlığımız
Yenilememiz gereken
Ve diriltmemiz
Kopyadan taklitten dönmek
Ölümden dönmekten daha zor ama
Varolmanın tek şartı
Kaderin kaderle çarpışması
Kaderin kaderi ertelemesi
Kaderin kaderi yenmesi
Yeniden varolmanın sırrı
Dirilmek ve diriltmek görevi
Ölümün çürütemediği güzellik
Ben o güzelliği söylüyorum
Ben o güzelliği söylüyorum
Ölümün ötesindeki güzellik" (Karakoç, 1995a: 58)*

Kitaptan verilen bütün bu örneklerin yanı sıra Karakoç'un, şiirlerinin toplu basımında, bu kitabın meydana getirdiği bölüme ilişkin tanımlaması da aslında oldukça dikkat çekicidir. Söz konusu basımda, *Alınyazısı Saati*'nin girişinde şu ibare yer alır:

*"(Onüçüncü Sağnak: kış sağnağı. Ölüm.
Sonra çark bir daha dönecek: diriliş.)" (Karakoç, 2003: 625).*

Bu ifadeler, şairin kitaptaki şiirlerde resmettiği olumsuz tablolar ve İslâm âleminin geleceği noktasındaki fikirlerini özetler niteliktedir. Buna göre yaşanan bir sağanak; bir kış mevsimi sağanağıdır. İşte bu yüzden âdeta bir ölüm provasıdır. Ama er geç mevsim dönecek ve Müslümanlar için bahar gelecek, yani "diriliş" yaşanacaktır. Kitaptaki şiirler de işte bütün bu durumun ve beklenen baharın hikâyesidir.

5. SONUÇ

Türk şiirinin seyrine yeni bir açılım kazandıran 1950'li yıllarda, İkinci Yeni şairlerinin dil ve imgelem açısından yaptığı katkıda payı bulunan Sezai Karakoç, bir taraftan da o tarihten bugüne yazdıklarıyla kendine

özgü ve tutarlı bir poetik alan açmayı başarmış bir şairdir. O da İkinci Yeni şairleri gibi şiirin kendine mahsus bir dili ve dokusu olduğunu düşünmekle birlikte bilhassa şiire ve şaire biçtiği rol bakımından onlardan ayrılır. Karakoç'un *Alınyazısı Saati* adlı son şiir kitabı, onun bu konuda daha idealist bir tutum içerisinde girdiğini ve Necip Fazıl çizgisine yaklaştığını göstermektedir. Kitabı meydana getiren on üç şiirde, şairin İslâm medeniyetinin ahvalini ve geleceğini merkeze alarak açık ve anlaşılır bir dille tespit ve tahliller yaptığı görülmektedir. Şairin düşünce dünyasını daha iyi kavramaya da olanak tanıyan bu şiirlerde İslâm coğrafyasının mevcut durumu, bu durumun sebepleri ve çözüm yolları üzerinde durulurken birtakım aşamalardan yola çıkıldığı fark edilir. Bunlar; zulüm ve karanlıkla kuşatılmak, gafletten uyanarak direniş göstermek ve nihayet kutlu bir dirilişe erişmek şeklinde özetlenebilir. Şüphesiz bu yaklaşım, şairin "kader" algısı ve Müslümanların kaderine ilişkin yorumuyla de ilintilidir. Nitekim onun direniş ve diriliş umudunu açıkça ifade ettiği bu şiirleri *Alınyazısı Saati* adıyla bir araya getirmesi oldukça anlamlıdır. Çünkü şair, diriliş Müslümanların ve dünyanın kaderindeki bir merhale olarak düşünmekte; er ya da geç gerçeğe dönüşecek olan dirilişin Müslümanların kaderi olduğuna inanmaktadır. Bu nedenle İslâm âleminin içerisinde bulunduğu olumsuz durumu resmederken bile umutsuzluğa kapılmamakta ve diriliş getirecek bir direniş telkin etmektedir. Ona göre; karşı karşıya kalınan zulüm ve haksızlıklar da kaderin bir parçasıdır ve diriliş giden yolda yaşanması, yüzleşilmesi gereken durumlardır. Asıl mühim olan, bir gün "alınyazısı saati"nin; yani diriliş vaktinin gelip çatacağını bilmek ve o vakte erişebilmek için inancını kaybetmeden, umudunu yitirmeden kötülöklere karşı mücadele etmektir.

KAYNAKLAR

- Andı, M. Fâti. (1998). "İstanbul'a İki Bakış: Sezai Karakoç ve Cemal Süreya'nın Şiirlerinde İstanbul", İlmî Araştırmalar Dergisi, (6):7-34.
- Karakoç, Sezai. (1975a). "Bütünlük Şuuru", Sütun II, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1975b). "Kudüs Acısı", Sütun II, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1975c). "Uyanış, Yeniden Doğuş ve Diriliş I", Sütun II, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1975d). "Varoluş Savaşı", Sütun II, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1988a). "Diriliş Çağında Şiir ve Şair", Edebiyat Yazıları I, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1988b). "Kavramlar ve İlkeler", Edebiyat Yazıları I, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1988c). "Şair", Edebiyat Yazıları I, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1988ç). "Şair Ahlakı", Edebiyat Yazıları I, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1988d). "Şairin Trajedyası", Edebiyat Yazıları I, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1988e). "Şairin Yenidendoğuşu", Edebiyat Yazıları I, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1995a). *Alınyazısı Saati*, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1995b). "İslâmın Dirilişi", Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1995c). "Medeniyetimizin Büyük Krizi X", Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1995d). "Perde Devrildiği An II", Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (2003). *Gün Doğmadan*, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karataş, Turan. (1998). *Doğunun Yedinci Oğlu: Sezai Karakoç*, Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- Tüzer, İbrahim. (2011). "‘Damla Damla Biriken Zerre Zerre Dağılan’ Şehir: İstanbul ve Sezai Karakoç Şiirindeki Halleri", Türk ve Dünya Kültüründe İstanbul - 7. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi Bildiri Kitabı, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara.